

**АЛМАТЫ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ
СТАТИСТИКА АКАДЕМИЯСЫ**

**АЛМАТИНСКАЯ АКАДЕМИЯ
ЭКОНОМИКИ И СТАТИСТИКИ**

«ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ МЕНЕДЖМЕНТ» КАФЕДРАСЫ

**«6M051100 – Маркетинг» мамандығының
магистранттарына арналған кәсіптік тәжірибеден өту жөніндегі
бағдарлама және әдістемелік нұсқаулар**

Алматы, 2018 ж.

«6M051100 – Маркетинг» мамандығы бойынша магистранттардың кәсіби тәжірибеден өтуіне арналған бағдарлама және әдістемелік нұсқау. – Алматы: Алматы экономика және статистика академиясы, 2018. – 18 бет.

Құрастырушылар: Сейтхамзина Г.Ж – «Экономика және менеджмент» кафедрасының меңгерушісі, э.ғ.к. профессор;
Панзабекова А.Ж. – «Экономика және менеджмент» кафедрасының доценті, э.ғ.к., доцент;
Сейфуллин Ж. Т - э.ғ.д., «Экономика және менеджмент» кафедрасының профессоры

Рецензенттер: Дуйсен Г.М.- «Экономика және менеджмент» кафедрасының э.ғ.д, профессор

Кафедраның отырысында талқыланып ұсынылған хаттама № 1 «27» тамыз 2018 ж.

«Экономика және менеджмент»
кафедрасының меңгерушісі,

э.ғ.к., профессор

Сейтхамзина Г.Ж.

Академияның оқу-әдістемелік кеңесінің мәжілісінде мақұлданған хаттама №1 «28» тамыз 2018 ж.

Академияның Оқу -әдістемелік
кеңесінің төрағасы

э.ғ.к., профессор Бекенова Л.М

Мазмұны

	Бет.
1 Жалпы ережелер	4
2 Кәсіптік тәжірибені өтудегі бақылау және жетекшілік ету	4
3 Кәсіптік тәжірибені өту мақсаты, міндеттері	5
4 Кәсіптік тәжірибенің бағдарламасы	5
5 Кәсіптік тәжірибе бойынша есепті рәсімдеуге қойылатын талаптар	9
Қолданылған әдебиеттер тізімі	15
Қосымшалар	16

1 Жалпы ережелер

Алматы экономика және статистика академиясы магистранттарының кәсіби тәжірибесі оқыту үрдісінің ажырамас бөлігі және «6M051100 – Маркетинг» мамандығының магистранттарын даярлаудың қорытынды кезеңі болып табылады.

Кәсіби тәжірибе профилдік бағыт үшін – өндірістік, ғылыми бағыт үшін – педагогикалық және зерттеушілік ғылыми жұмыс бойынша проректор бекіткен магистранттың жеке жұмыс жоспарына сәйкес жүзеге асады.

Магистранттың кәсіби тәжірибесі оқу үрдісінде алған теориялық білімді бекіту, тәжірибелік дағды мен кәсіби қызметті меңгеру.

Магистранттың зерттеушілік тәжірибесі отандық, шетелдік ғылымның жаңа теориялық, әдістемелік және технологиялық жетістіктерімен танысу, ғылыми зерттеудің қазіргі заманғы әдістерімен, тәжірибелік мәліметтерді өңдеу және сәйкестендіру және басқарушылық мәселелерді өз бетінше шешуге негізделу мақсатында жүргізіледі.

Өндірістік тәжірибенің негізгі мақсаты – мамандық бойынша алған білімін бекіту, тәжірибелік дағдылары мен күзиретін нығайту, экономикалық қызметтің алдыңғы қатарлы тәжірибесін меңгеру, сонымен қатар магистрлік диссертация жазу үшін эмпирикалық материалдар жинау.

Кәсіби тәжірибенің нәтижесі әрекет етуші нормаларға сәйкес рәсімделген, ғылыми жетекшінің пікірімен бірге кафедраға тапсырылған дайын диссертация болып табылады.

Тәжірибенің негізгі мазмұны – «Маркетинг» мамандығының профиліне сай тәжірибеден өту.

2 Кәсіптік тәжірибені өтудегі бақылау және жетекшілік ету

Магистранттар тәжірибені оқу жұмыс жоспарында көрсетілген мерзімде өндірістік және зерттеушілік тәжірибе бағдарламасында сәйкес өзінің ғылыми зерттеуінің тақырыбына сай материалдар жинау арқылы өтеді.

Тәжірибені ұйымдастыру және жүргізуге оған қатысушы барлық субъектілер жауапты.

Ғылыми – педагогикалық магистратура ғылыми – педагогикалық дайындығы терең жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру жүйесі және ғылыми-зерттеу секторы үшін білім беру бағдарламасын жүзеге асырады. Қазақстан республикасының жалпыға міндетті Мемлекеттік стандартына (жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру) сәйкес магистрант жоғары оқу орнында оқытушы ретінде жұмыс істеуге дайын болып шығуы керек. Осыған байланысты магистратураның білім беру бағдарламасы АЭСА өндірістік/зерттеушілік тәжірибе өтуді қамтиды. Өндірістік/зерттеушілік тәжірибе бітіртуші кафедра базасында жүргізіледі.

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибеге тиімді жетекшілікті қамтамасыз ету мақсатында АЭСА жарлығымен оның жетекшілері тағайындалады.

Тәжірибе жетекшісі магистрантты тәжірибенің мақсаты, міндеттері және мазмұнымен таныстырып, тәжірибе бағдарламасына сәйкес кеңес ұйымдастырып жүргізеді.

Магистрант зерттеушілік тәжірибе жетекшісімен бірлесіп күнтізбелік жоспар жасайды. Магистранттың тәжірибе өту графигі кафедра меңгерушісімен келісілуі керек. Магистранттың зерттеушілік тәжірибесі аяқталғаннан кейін магистрант ҚР БҒМ ЖММББС талаптарына сәйкес жазбаша есеп тапсырады.

3 Кәсіптік тәжірибені өту мақсаты, міндеттері

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибенің мазмұны диссертациялық зерттеу тақырыбымен анықталады. Өндірістік/зерттеушілік тәжірибе мамандық бойынша алған білімін бекіту, тәжірибелік дағдылары мен құзіретін нығайту, экономикалық қызметтің алдыңғы қатарлы тәжірибесін меңгеру, сонымен қатар озық шетелдік тәжірибені меңгеру **мақсатында** жүргізіледі.

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибенің негізгі **міндеттері**:

– басқарушылық, ұйымдық – экономикалық шешімдер бойынша тәжірибелік дағдыларды бекіту;

– тәжірибе базасы – ұйымды нормативтік – әдістемелік қамтамасыз ету құжаттарын дайындаудың тәжірибелік дағдылары мен теориялық білімін тереңдету;

– диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша мәлімет жинау;

– ғылыми зерттеуді өз бетінше жүргізуге дайындықтың тәжірибелік дағдыларын меңгеру (зерттеу үрдісін қисынды құрастыра білу, ақпаратқа ие ұйым қызметкерлерімен және ақпарат көздерімен жұмыс істеу, мәліметтерді жүйелендіру және өндеудің адекватты әдістерін қолдану, нақты ғылыми – тәжірибелік сұрақтар мазмұны мен оны шешу мүмкіндіктеріне өз көзқарасын дәлелдеу, негізделген тәжірибелік қорытындылар мен ұсыныстар жасау және т.б.).

4 Кәсіптік тәжірибенің бағдарламасы

Зерттеу тәжірибесінің мазмұны магистранттың базалық пәндер және профилдік пәндер бойынша теориялық білімі, сонымен қатар алдыңғы тәжірибелерден, курстық жұмыстарды орындаудан, ғылыми – тәжірибелік конференцияларда баяндамалармен шығуы және ғылыми жобаларға қатысудан алған тәжірибелік дағдыларымен анықталады.

Өндірістік/зерттеушілік тәжірибенің құрылымдық элементтері:

– титулдық парақ;

– мазмұны;

– кіріспе;

– негізгі бөлім;

– қорытынды;

– қолданылған әдебиеттер тізімі;

– қосымшалар.

4.1 Ұйымның жалпы сипаттамасы

Осы бөлім бойынша практикант – магистрант мынадай сұрақтарды қамтуы тиіс:

– кәсіпорынның қысқаша тарихы, фирманың немесе ұйымның: аты, орналасқан жері, құрылған жылы, ұйымдық – құқықтық түрі, негізгі және қосымша қызметі;

– кәсіпорынның ұйымдық және өндірістік құрылымы (басқару схемасын міндетті түрде), кәсіпорынның бөлімдерінің негізгі және қосымша қызметтерін жазу;

– кәсіпорынның өндірістік және коммерциялық қызметіндегі маркетингтің, маркетинг бөлімінің маңызы, ролі. Кәсіпорынның ұйымдық құрылым сызбасындағы маркетинг қызметін, басқа өндірістік және коммерциялық қызметпен өзара байланысын анықтап, маркетинг қызметін, міндеттерін, маркетингтардың лауазымдық ережелерін зерттеу.

Бұл бөлімде кәсіпорынның соңғы үш жылдағы негізгі экономикалық көрсеткіштерін пайдалана отырып нақты талдау жасап, кесте түрінде көрсету қажет.

Кесте 1

«Счастливый молочник» ЖШС-ң 2015 – 2017 жж. негізгі экономикалық көрсеткіштері

№	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Жылдар			2017 ж.ж. өзгеруі	
			2015	2016	2017	2015	2016
1.	Өндіріс көлемі	мың теңге					
2.	Өткізу көлемі	мың теңге					
3.	Өнімнің өзіндік құны	теңге					
4.	Негізгі қызметтен түскен табыс	мың теңге					
5.	Жалпы өндірістегі жаңа өнімнің көлемі /шекті салмағы/	%					
6.	Жалпы өткізілген жаңа өнім көлемі / шекті салмағы /	%					
7.	Нарықтағы үлесі	%					
8.	Сату рентабельдігі	%					
9.	Өнім рентабельдігі	%					
10.	Жалпы маркетингке кеткен шығын	мың теңге					
11.	Маркетинг және өнім бірлігіне кеткен шығын	мың теңге					

Берілген кестенің динамикасын талдап, көрсеткіштерінің өзгеруін түсіндіріңіз.

4.2 Кәсіпорынның маркетингтік қызметін зерттеу (фирма, ұйым)

Бұл бөлімде тәжірибе базасы болып табылған ұйымның соңғы үш жылдағы маркетингтік қызметін зерттеу қажет .

4.2.1 Кәсіпорынның маркетингтік ортасын талдау (фирма, ұйым)

Магистрант кәсіпорынның маркетингтік ортасын талдауы қажет:

- макроорта: демографиялық, экономикалық, табиғи, ғылыми – техникалық, саяси, мәдени – әлеуметтік факторлар;
- микроорта: жабдықтаушылар, бәсекелестер, маркетингтік делдалдар, клиенттер.

4.2.2 Кәсіпорынның тауар саясатын талдау

Мұнда магистрант кәсіпорынның тауар саясатын келесі бағыттар бойынша талдауы тиіс (фирма, ұйым):

- ассортименттік саясат – өндірілетін немесе өткізілетін тауарға және көрсетілетін қызметке тауар түрлері, топтары және модификациясы бойынша тауар номенклатурасын құрастыру, тауар номенклатурасы кеңдігі, ауқымдылығына талдау жасау;
- тауардың өмірлік циклін басқару саясаты – негізгі өндірілетін/ өткізілетін / тауар немесе қызметтің өмірлік циклына талдау жасау;
- инновациялық саясат – ҒЗТКЖ шығындарын және жаңа тауарды жоспарлау үрдісін зерттеу;
- бәсекеге қабілеттілік және сапа саясаты – шығарылатын тауардың бәсекеге қабілеттілігін, бағалық немесе бағалық емес бәсекені, сапаны тұтынушылар көзқарасымен зерттеу
- маркалық саясат – марка стратегияларын зерттеу;
- орау дизайнын, түрін, түсін, орау материалын, ораудың өзіндік құнын анықтау;
- сервистік саясат – сатуға дейінгі, сатудан кейінгі сервисті талдау.

4.2.3 Кәсіпорынның баға саясатын талдау (фирмы, ұйым)

Баға саясатын зерттеуде магистрантқа қажет:

- кәсіпорындағы тауар бағасын, бәсекелестерді, бағаға жеңілдіктер мен үстемелерді талдау;
- баға белгілеудің мақсатын айқындау;
- баға белгілеудің әдістері мен стратегияларын және дұрыс тандалуын зерттеу.

4.2.4 Кәсіпорындағы тауар жылжытуды және тауар таратуды зерттеу (фирма, ұйым)

Бұл аспект бойынша магистрантқа мыналар қажет:

- жылжыту құрылымын көрсету (жарнама, өткізуді ынталандыру, жеке сату, қоғаммен байланыс)
- тауарды жылжыту арналарын, әдістері және тауар тарату формаларын зерттеу;
- өнімді таратуға талдау жасау;
- өнімді тасымалдау және қоймалау үрдісімен танысу, кәсіпорындағы тауар материалдық қорларды қолдауды бағалау
- айналым шығындарының құрылымын талдау.

4.2.5 Кәсіпорынның маркетингтік мүмкіндіктерін талдау (фирма, ұйым)

Тәжірибеде кәсіпорынның маркетингтік мүмкіндіктерін талдау маркетинг шешімдерін қабылдауға және жоспарлап іске асыруда қажет. Осыған байланысты магистрант төмендегі әдістердің бірін таңдап зерттеуі тиіс.

- SWOT – талдау
- жағдайлық талдау
- STEP – талдау
- GAP – талдау

4.2.6 Кәсіпорынның маркетинг бюджетін дайындау (фирма, ұйым)

Мұнда магистрант міндетті түрде маркетинг қызметі бюджетінің көрсеткіштерін, есептеу әдістерін шығындар бойынша бөліп көрсетуі керек. Сонымен қатар, маркетинг бюджетінің қамтамасыз етілуіне бақылау қалай жүргізілетіндігін анықтауы қажет.

Кесте 2

«Счастливым молочник» ЖШС-нің 2019 ж. маркетинг бюджеті

1	Көрсеткіштер	Мың тенге	Пайыз %
1	2	3	4
1	Сатудан тускен жалпы табыс, бір жылға болжам		
2	Маркетингке кеткен шығындар, барлығы оның ішінде :		
	– жарнама		
	– өткізуді ынталандыру		
	– жеке сату		
	– қоғаммен байланыс		
	– тұтынушыларға қызмет көрсету		

Кесте 2 жалғасы

	– орау		
	– маркетинг бөлімі қызметкерлерінің еңбек ақысы		
	– ішкі ақпараттар алу құны		
	– маркетингтік зерттеуге кететін шығындар		
	– басқа да шығындар		
3	Таза табыс		

4.3 Диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша мәліметтерді талдау

Есептің бұл бөлімінде негізгі күш зерттеу объектісінің даму үрдісін сипаттайтын көрсеткіштердің өзгеруінің жалпы заңдылықтарына жасалуы тиіс, сонымен қатар сол объектінің тиімді дамуын қамтамасыз етудің әкімшілік – басқарушылық, ұйымдық-құқықтық және шаруашылық – экономикалық механизмдерін қолданудың жағымсыз жақтары мен кемшіліктерін қарастыруы керек. Жалпы алғанда, бұл бөлімде зерттеу объектісі ретінде алынып отырған диссертациялық зерттеу объектісінің даму тенденциялары талданып, қаржылық-экономикалық жағдайға, маркетингтік қызметке соңғы 3 – 5 жылға терең талдау жасалады.

Алғашқы материалды жүйелеп, экономико-математикалық, статистикалық және эконометрикалық әдістер көмегімен мұқият өңдеу қажет. Ол кесте, графиктер, диаграммалар, сызбалар, цифрлар және фактілер түрінде зерттеліп отырған объектінің нақты жағдайы мен қызмет етуін дұрыс және объективті көрсете білу керек. Бұл жерде тек фактілер ғана емес, сонымен қатар даму тенденциялары анықталып, кемшіліктер мен себептер ашылып, оларды жою жолдары көрсетіледі. Ұсынылатын шаралардың тереңдігі мен негізделгендігі бөлімді толық және сапалы жазуға байланысты. Сандық материал талдамалық кестелерге жинақталады немесе зерттеу объектісінің 3 – 5 жылдағы құрамы, құрылымы және динамикасын көрсететін график және диаграмма түрінде беріледі.

Қорытынды

Есептің жалпы мазмұнынан шығатын негізгі қорытындылар мен ұсыныстар «Қорытындыда» беріледі.

5 Кәсіптік тәжірибе бойынша есепті рәсімдеуге қойылатын талаптар

Есеп бір интервал арқылы компьютерде, А4 форматындағы ақ қағаздың бір жағында принтерді қолдану арқылы басылып орындалады.

«Times New Roman» шрифті, 14 кегль. Өндірістік тәжірибе бойынша есеп көлемі – 35 – 40 парақ.

Есеп мәтінін келесі парақ мөлшерлерін сақтай отырып теру керек: сол жағы – 30 мм, жоғарғы жағы – 20 мм, оң жағы – 10 мм, төменгі жағы – 25 мм.

Белгілі бір терминдерге, формулаларға көңіл аудартудың компьютерлік мүмкіндіктерін, әр түрлі гарнитура шрифтерін қолдануға рұқсат етіледі.

Есепте аты – жөндер, ұйымдар, кәсіпорындар, басылымдардың атаулары, және басқа да өзіндік атаулар түпнұсқа тілінде беріледі.

Атауларды қысқартуға және ұйымдар атауларын алғашқы рет айтуда түпнұсқадағы атауын қоса келтіріп есеп жазылып отырған тілге аударуға рұқсат етіледі.

Кәсіби тәжірибе бойынша есептің құрылымдық элементтері болып табылатындар:

- титулдық парақ;
- мазмұны;
- кіріспе;
- негізгі бөлім;
- қорытынды;
- қолданылған әдебиеттер тізімі;
- қосымшалар.

Титулдық парақ есептің бірінші беті және қатаң түрде анықталған ережелер бойынша толтырылады (В қосымшасы).

«Мазмұны», «Кіріспе», «Қорытынды», «Қолданылған әдебиеттер тізімі», сонымен қатар тараулар және бөлімшелер құрылымдық элементтердің тақырыбы болып табылады. Оларды парақтың жоғарғы бөлігінде жолдың ортасында соңынан нүкте қоймай жазбаша әріптермен, қою шрифтпен жазу керек астын сызуға болмайды.

Мысал:

Кіріспе

Есептің негізгі бөлімін тараулар мен бөлімшелерге бөлу керек. Атаулар тараулар мен бөлімшелердің мазмұнын көрсетуі керек. Тараулар мен бөлімшелердің атаулары азат жолдан жазбаша әріптермен, соңынан нүкте қоймай, астын сызбай жазу керек. Есеп беттерін араб сандарымен бүкіл есеп мәтіні бойынша ретін сақтай отырып нөмірлейді. Беттің нөмірін парақтың төменгі бөлігінің ортасына соңынан нүкте қоймай белгілейді.

Есеп тарауларының бүкіл жұмыс барысында араб сандарымен белгіленген азат жолдан жазылған, соңында нүкте қойылмаған реттік нөмірі болуы керек. Бөлімшелердің әр тарау шегіндегі нөмірлері болуы керек. Бөлімшенің нөмірі нүктемен бөлінген тараудың және бөлімшенің нөмірлерінен тұрады. Бөлімше нөмірінің соңынан нүкте қойылмайды. Тараулар да бөлімшелер сияқты бір немесе бірнеше пункттерден тұруы мүмкін.

Мысал: мазмұнын рәсімдеу

Мазмұны

	Бет
Кіріспе	3
1 «Счастливый молочник» ЖШС – нің жалпы сипаттамасы	4
2 «Счастливый молочник» ЖШС – нің негізгі экономикалық көрсеткіштерін талдау	10
3 «Счастливый молочник» ЖШС – нің маркетингтік қызметін зерттеу	15
3.1 Тауар саясатын талдау	
3.2 Баға саясатын бағалау	
3.3 Тауарларды жылжыту және өткізудің ұйымдастырылуын зерттеу	
3.4 Кәсіпорынның маркетингтік мүмкіндіктерін талдау	
3.5 Кәсіпорынның маркетинг бюджетін әзірлеу	
4 Диссертациялық зерттеу тақырыбы бойынша мәліметтерді талдау	37
Қорытынды	39
Қолданылған әдебиеттер тізімі	40
Қосымшалар	41

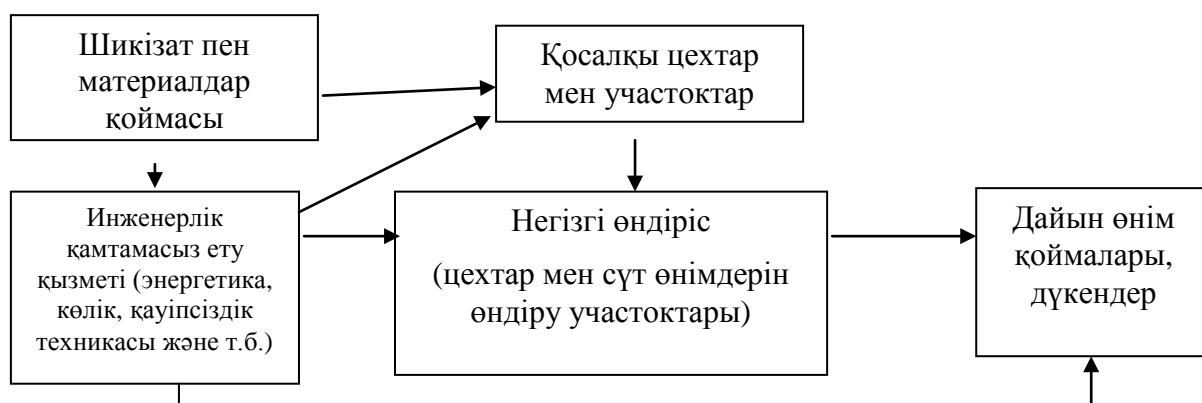
Кіріспе, бөлімдер, қорытынды, қолданылған әдебиеттер тізімі, әр қосымшалар жаңа парақ бетінен басталады.

Азат жолдар (қызыл жол) мәтінде бес белгіге тең (1,0 см) шегініспен басталады.

Суреттер (графиктер, сызбалар, диаграммалар, фотосуреттер және т.б.) тікелей ол туралы бірінші рет айтылған мәтіннен кейін немесе келесі бетте сілтеме жасай отырып орналастырылуы керек.

A4 форматы мөлшерінен кіші фотосуреттер стандартты ақ қағаз беттеріне жапсырылуы керек.

Мысал:

Сурет 1. «Счастливый молочник» ЖШС – нің өндірістік құрылымы.

Барлық суреттерге сілтеме болуы керек, суреттерге сілтеме жасауда «1–суретке сәйкес» деп жазу керек.

Кестелерді көрсеткіштерді салыстыру ыңғайлылығы және көрнекілік үшін қолданады. Кестенің атауы оның мазмұнын көрсетуі керек, нақты және қысқа болып кестенің үстінде азат жолсыз нөмірімен бір жолда сызықша арқылы жазылады. Есепте кестені бірінші рет айтылған мәтіннен кейін орналастырады, немесе келесі бетте орналастырады. Барлық кестелерге сілтеме болуы керек.

Кестенің бөлігін келесі бетке тасымалдауда бірінші беттегі төменгі көлденең сызықты жаппайды, келесі беттің сол жағында «Жалғасы» деп кестенің нөмірін көрсетеді, мысалы, «1 – кестенің жалғасы».

Кестенің рәсімделуінің мысалы:

Кесте 3

«Счастливый молочник» ЖШС-нің 2015–2017 жылдардағы негізгі экономикалық көрсеткіштері

Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Жылдар			2017 жылдың алдыңғы жылдарға қатысты өзгерісі, %	
		2015	2016	2017	2015	2016
Өнімді сатудан түсімдер	мың теңге	104814,8	110856,0	117562,0	112,2	106,0
Сатылған өнімнің өзіндік құны	мың теңге	78925,5	83308,3	88169,6	111,7	105,8
Негізгі қызметтен табыс	мың теңге	25889,3	27547,7	29392,4	113,5	106,7
Қызметкерлердің орташа айлық саны	адам	76	76	78	102,6	102,6
Қуаттарды пайдалану коэффициенті	%	77,6	73,9	78,4	101,0	106,1
Жаңа тауардың үлесі	%	0	5	4,8		96,0
Нарықтағы үлесі	%	0,5	0,53	0,59	118,0	111,3
Сату рентабельділігі	%	24,7	24,8	25,0	101,2	100,6

Е с к е р т у – [1;2; 3] әдебиеттер негізінде автор құрастырған

Сілтемеде «кесте» деп нөмірін көрсету керек. Қосымша кестелерінен басқа кестелердің барлығы араб сандарымен бірінен кейін бірі нөмірленеді.

Кестелерді сол, оң және төменгі жағынан сызықтармен шектейді. Кестеде мәтін шрифтынан кіші шрифті қолдануға жол беріледі (12 кегль). Кестенің жолдарын бөліп тұратын көлденең және тік сызықтардың болмауы кестені қолдануды қиындатпайтын болса, оларды жүргізбеуге жол беріледі.

Кестенің төменгі сызығы мен мәтін арасындағы ара қашықтық 2 «бос» жол болуы керек.

Ескертулерді есепте нақтылау немесе мәтін, кесте, графикалық материалдарға анықтамалық мәліметтер қажет болғанда келтіреді. «Ескертулерді» жазбаша әріптермен азат жолдан арасын ашып астын сызбай

жазу керек. Егер ескерту біреу болса, онда «Ескертпе» деген сөзден кейін сызықша қояды да ескертуді жазба әріптермен жазады. Бір ескертуді нөмірлемейді. Бірнеше ескертуді ретімен араб сандарымен нүкте қоймай нөмірлейді. Ескертулерді тікелей мәтіннен, графикалық материалдан кейін немесе кестеде орналастырады. Кестеге ескертуді кестенің соңынан кестенің аяқталғанын білдіретін сызықтың үстіне орналастырады.

Формулалар және теңдеулерді жеке жолға мәтіннен бөліп жазу керек.

Әр формула немесе теңдеудің жоғары жағынан және төменгі жағынан кемінде бір бос жол қалдырылуы керек. Егер теңдеу бір жолға сыймайтын болса, онда (=) белгісінен кейін немесе басқа да математикалық белгілерден кейін келесі жолға тасымалданады, келесі жолда белгі қайталанатын.

Символдар мен сандық коэффициенттерге түсініктемелі тікелей формуладан кейін формулада қолданылған ретін сақтай отырып беру керек. Формулаларды бүкіл жұмыс шегінде араб сандарымен жақшаның ішінде ретімен жолдың оң жағында нөмірлеу керек. Тарау шеңберінде формулаларды нөмірлеуге жол беріледі, онда формуланың нөмірі нүктемен бөлінген тараудың нөмірі мен формуланың реттік нөмірінен тұрады.

Формуланы рәсімдеу мысалы:

$$n = \frac{t^2 \sigma^2 N}{t^2 \sigma^2 + \Delta^2 N}, \quad (1)$$

мұнда:

t – шекті қате t – еселенген орташа қатеден аспайтынына кепілдік беретін ықтималдыққа (p) тәуелді сенімділік коэффициенті;

σ^2 – зерттеліп отырған белгінің дисперсиясы;

Δ – іріктеменің шекті (берілген) қатесі;

N – зерттеліп отырған жиынтықтағы (бас) бірліктер саны.

Қолданылған әдебиет көздеріне *сілтемелерді* тік жақшада келтіру керек (мысалы, [1, 15 – б.]). Бір әдебиет көзіне бірнеше рет сілтеме жасалса, тік жақшада әдебиет көзінің реттік нөмірімен қатар, әдебиет көзінің беті көрсетіледі.

Белгілеулер мен қысқартуларды бағанға мәтінде келтірілу ретіне байланысты қажет түсініктемесімен орналастырады. Сол жақта мәтінде айтылу ретіне байланысты немесе алфавиттік тәртіппен қысқартуларды, шартты белгілеулерді, символдарды, физикалық шамалар бірліктерін, терминдерді келтіреді, оң жақта – олардың толық түсініктемесін жазады. *Қолданылған әдебиеттер тізімі* сілтеме жасау ретіне байланысты тәртіпте орналастырылған және араб сандарымен нүкте мен азат жол қойылмай нөмірленген әдебиет көздері туралы мәліметтерді қамтиды.

Қолданылған әдебиет көздерін рәсімдеу мысалы:

1 Есимжанова С.Р. Маркетинг в Казахстане: теория, методология, практика. – Монография. – Алматы: «Аян – Эдет», 2001. – 288 с.

2 Статистика рынка товаров и услуг: Учебник / И.К. Беляевский, Г.Д. Кулагина, А.В. Коротков и др., Под ред. И.К. Беляевского. – М.: Финансы и статистика, 2016. – 432 с.

3 Акимова И.М. Исследование рынка молока // Маркетинг товаров и услуг. – 2015. – №7. – С. 10 – 16.

3 Статистический ежегодник Казахстана, 2017. Статистический сборник/ Под ред. А. Е. Мешимбаевой / Агентство Республики Казахстан по статистике. – Астана, 2017 – 516 с.

4 «Счастливый молочник» ЖШС – нің 2015 – 2017 ж.ж. есептік мәліметтері

Қосымшаларды есептің жалғасы ретінде келесі беттерде рәсімдейді немесе жеке құжат түрінде шығарады. Есеп мәтінінде барлық қосымшаларға сілтеме жасалуы керек. Қосымшаларды есеп мәтінінде сілтеменің пайда болуына байланысты тәртіппен орналастыру керек.

Әр қосымшаны жаңа беттен бастап беттің жоғары жағында жолдың ортасынан «Қосымша» сөзінен, оның белгіленуінен және дәрежесінен бастау керек. Қосымшаның атауы болуы керек, оны мәтінге қатысты симметриялы түрде жеке жолда жазбаша әріптермен жазу керек. Қосымшаларды орыс алфавитінің Е, З, Й, О, Ч, Ы, Ъ әріптерін қоспағандағы бас әріптерімен, А әрібінен бастап белгілейді.

Қосымшада келтірілген суреттерді санның алдынан қосымшаның белгіленуін қоса отырып жеке араб сандарымен нөмірлейді. Мысалы, – ҚОСЫМША А: Сурет А.1 – «Мир детства» ЖШС – ң өнім сапасын басқару механизмі.

Қосымшада келтірілген кестелерді санның алдынан қосымшаның белгіленуін қоса отырып жеке араб сандарымен нөмірлейді. Мысалы, – ҚОСЫМША А: Кесте А1 – «Достық» ЖШС – ң клиенттерінен сауалнама арқылы пікір сұраудың нәтижелері.

Қосымшада орналастырылған формулалар әр қосымша шеңберінде санның алдынан қосымшаның белгіленуін қоса отырып жеке араб сандарымен нөмірленуі керек, мысалы, (В1) формуласы.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1 ҚР жалпыға міндетті білім беру стандарты 5.03.005 – 2006. ҚР білім беру жүйесі. Кәсіптік практика. – Астана, 09.01.2009

2 «Білім беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – Астана, Ақорда 27 шілде 2007 жыл N 319 – III ҚРЗ (18.02.2015 жылға өзгертулер мен толықтырулар ескерілген).

3 Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 «Жоғары оқу орындарында білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің Үлгі ережесі»

4 2007 ж. 22 қарашасында Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым Министрлігінің жарлығымен бекітілген № 566 «Кредиттік технология бойынша оқу үрдісін ұйымдастыру Ережесі»

5 5.04.033 – 2011 Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты. Жоғары оқу орнынан кейін білім беру. Магистратура. Негізгі ережелер. – ҚР БҒМ. – 2011. – 15 б.

6 «Білім беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңы – Астана, Ақорда 27 шілде 2007 жыл N 319 – III ҚРЗ (11.07.2017 жылға өзгертулер мен толықтырулар ескерілген).

Қосымша А

«6M051100 – Маркетинг» мамандығының _____курс магистрантының өндірістік/кәсіби тәжірибесінің нәтижесі бойынша

П І К І Р

аты – жөні, тегі

Тәжірибеден өткен орны (кәсіпорын атауы)

«___» _____ дан «___» _____ 201_ж. дейінгі аралықта.

1. Тәжірибеде магистранттың тағайындалған қызметінің атауы _____ төлем ақылы немес дублер (астын сызу)

2. Тәжірибе алушы магистранттың мамандығы бойынша дайындық дәрежесін көрсеткендігінің сапасы жайлы қысқаша пікір

---

3. Тәжірибе нәтижесі бойынша магистранттың ұйымдастырушылық қасиеті, жаңалықтарды меңгеруі немес қандай қателіктері мен кемшіліктерін айта аласыз

---

4. АЭСА мамандар даярлығы жайлы және сапасын жақсарту үшін қандай ұсынысыңыз бар

---

4. Практикант – магистранттың өндірістік/зерттеушілік тәжірибесіне беретін қорытынды бағаңыз _____ (жазбаша)

М.О
К.Б

Кәсіпорындағы тәжірибе жетекшісі

Аты – жөні, қызметі, қолы

Қосымша Б

«6M051100 – Маркетинг» мамандығы магистранттарының
өндірістік/кәсіби тәжірибе есебін қорғау бойынша комиссиясы отырысының
201__ ж. «_____» _____
№__ Хаттамасы

Қатысқандар:

Комиссия мүшелері - _____
(Аты – жөні, қызметі)

_____
(Аты – жөні, қызметі)

_____
(Аты – жөні, қызметі)

«Экономика және менеджмент» каф. меңгерушісі

_____
(Аты – жөні, қызметі)

өндірістік/зерттеушілік тәжірибе есебін қорғау кестесімен келісілген магистерлік
диссертацияны алдын ала қорғауда төмендегі магистранттардың жұмыстарды тыңдалып,
комиссия мүшелерімен келесідей бағалар (баллдар) қойылды:

№	Магистранттың аты – жөні	Ғылыми жетекшісі	Бағасы
1			
2			
3			
4			

Комиссия мүшелері – _____
(Аты – жөні, қызметі)

_____
(Аты – жөні, қызметі)

_____
(Аты – жөні, қызметі)

«Экономика және менеджмент» каф. меңгерушісі

_____
(Аты – жөні, қызметі)

Қосымша В

АЛМАТЫ ЭКОНОМИКА ЖӘНЕ СТАТИСТИКА АКАДЕМИЯСЫ

«Экономика және менеджмент» кафедрасы

«Счастливый молочник» ЖШС материалдары бойынша
кәсіби тәжірибеден өту

ЕСЕБІ

«6M051100 – Маркетинг» мамандығы

Орындаған:

_____
(магистранттың қолы)

___ курс, ҒПБ тобы
Аты – жөні

Кафедрадағы тәжірибе
жетекшісі

_____
(жетекшінің қолы)

Аты – жөні., ғылыми
атағы,
ғылыми дәрежесі

Алматы, 2018

